

JORDI SOLER

Per començar, Salvador Espriu

Aquesta crònica dels primers tres mesos de 1985 ha de començar amb el nom de *Salvador Espriu*, perquè tot el trimestre s'ha vestit de dol per la seva mort. L'escriptor, en el seu poema *A Girona*, semblava haver donat, anticipada, la notícia del seu trànsit: "... els ulls del mort no reben més el somni / dels vells arbres serens, dels campanars, dels rius..."

Campanars, arbres, rius: en un sol vers, Espriu havia definit la ciutat de Girona. Ell ho havia dit en una ocasió: "si aquí hi ha una ciutat veritablement noble, elegant i espiritual, aquesta és Girona". A Girona havia estrenat la seva última obra teatral, *Una altra Fedra, si us*

plau, i a Girona li havien editat, clandestinament, *la pell de brau*, i l'havien convertit en llibre de text per a les classes de literatura del Seminari. Fill de Santa Coloma de Farners, Espriu s'havia mantingut fidel a la Selva, que anomenava "la meva comarca essencial"; li agradava de sostenir que la Selva arribava fins al Maresme i, doncs, també a Arenys. A Santa Coloma, que l'havia nomenat fill predilecte, li havia dedicat feia poc un expressiu recull de glosses a partir d'un àlbum de fotografies. Admirador de *Joaquim Ruyra*, però també de *Josep Pla*, havia inclòs en el seu darrer llibre un poema titulat *Inici de primavera em-*

pordanesa. A Palamós s'havia inspirat per reconstruir l'ambient mariner que emmarca l'acció de la novel·la *Laià*.

Aquesta vinculació gironina del poeta ha estat subratllada amb insistència en ocasió de la seva mort. Espriu no era amic d'homenatges, però són molts els que ara es preparen a la seva memòria, i entre ells destaquen diversos acords municipals de dedicar-li carrers o places. L'ajuntament de Santa Coloma de Farners crearà un premi literari amb el seu nom, i el de Girona ha protagonitzat una iniciativa inèdita fins ara a Catalunya: la d'un recital al Teatre Municipal a càrrec de

Raimon, amb la interpretació de totes les obres d'Espriu musicades pel cantautor de Xàtiva.

La desaparició d'Espriu el fa passar a la història com un veritable clàssic de les lletres catalanes i alhora com el mestre de civilitat, de lluita i d'esperança de tota una generació. El reconeixement multitudinari obtingut en el moment del comiat palesa la profunda identificació que s'havia establert entre l'escriptor i el poble —"el meu poble i jo"— i dóna definitivament la raó a les ratlles finals d'un dels seus poemes: "lluny, enllà / de paraules amargues, / una mort resplendent / vaig trobar".

JOAN COMALAT

Modest Prats: Carta dels Drets Lingüístics.

Les lletres i la llengua

Les lletres gironines van començar l'any amb una altra mort: la de *Santiago Bañeras i Goday*, ocorreguda a Palamós el dia 6 de gener, a l'edat de 71 anys. Compositor de sardanes, director de corals i figura indiscutible de la vida cultural palamosina d'aquest segle, Bañeras és l'autor del llibre *Aquelles barberies*, reflex molt viu del passat recent de la vila, i ha deixat l'obra pòstuma *Homes, fets i coses de Palamós*, llesta per a ser editada.

El 21 de febrer es van complir cent anys del naixement de *Miquel de Palol*, al qual la REVISTA dedicarà oportunament l'atenció que es mereix. El centenari va coincidir amb la convocatòria de l'octava edició del premi de poesia del seu nom, que s'organitza conjunta-

ment amb la divuitena edició del *Prudenci Bertrana* de novel·la i del *Carles Rahola* d'assaig. Els premis *Recull*, de Blanes, en la seva XXI edició, van obtenir la participació més alta de tota la seva història, amb un total de 222 obres.

Modest Prats, professor del Col·legi Universitari de Girona, ha estat escollit com a membre d'una comissió que, integrada per només set experts lingüistes d'arreu d'Europa, haurà de redactar la *Carta dels drets lingüístics de les minories europees* encarregada per la comissió de Cultura del Consell d'Europa. A un altre nivell, el Comitè Permanent dels Drets i Status Lingüístics ha invitat el senador gironí *Francesc Ferrer* perquè aporti també la seva experiència a la confecció de la Carta. El senador Ferrer, autor d'una esmena a la Llei de la Funció Pública de l'Estat sobre la necessitat del coneixement de dues llengües per part dels funcionaris, ha reivindicat darre-rament l'ús del català a les comissaries de policia i ha adreçat una carta al capità general de Catalunya sobre el català i les institucions militars.

JOAN COMALAT

Francesc Ferrer: català a l'exèrcit i a la policia.

JOAN COMALAT

Quatre dies de col·loqui sobre el feudalisme català.

De l'oficialitat a la contestació

El Col·legi Universitari de Girona va començar l'any amb un col·loqui sobre *La formació i expansió del feudalisme català*. Durant quatre llargues jornades, historiadors internacionalment reconeguts, medievalistes, investigadors i estudiants van aportar llurs experiències i van confrontar les diverses tesis aparegudes a la llum dels avenços produïts en la recerca sobre el tema. Amb aquest col·loqui s'estrenava l'encara incert programa de commemoracions del 1.200 aniversari del lliurament de Girona a Carlemany.

Una altra iniciativa del CUG, en col·laboració amb la Diputació de Girona, és l'edició de les obres completes de *Francesc Eiximenis*, al ritme d'un volum cada any. *Lola Badia* parla del projecte en aquest mateix número de la REVISTA. *Estudi General*, la publicació periòdica del CUG, ha fet sortir el volum número 3, dedicat a *Darwin i Mendel, avui*.

Joan Puigbert, professor de la Normal de Girona i Tinent d'Alcalde de Cultura de l'ajuntament, ha culminat la seva trajectòria universitària en llegir, al Departament d'Història de la Universitat Central de Barcelona, la seva tesi doctoral —qualificada "cum laude"— sobre La Normal i el magisteri primari a Girona, 1914-1936.

La vida universitària del trimestre s'ha mogut entre

Joan Puigbert: tesi doctoral sobre la Normal de Girona.

l'oficialitat i la contestació. D'una banda, el president de la Generalitat, *Jordi Pujol*, i la secretària d'Estat d'Universitats, *Carmina Virgili*, van inaugurar el nou edifici de l'Escola Universitària Politècnica. De l'altra, els estudiants han protagonitzat vagues, manifestacions, trobades amb partits polítics, actes de protesta i un intent d'ocupació de la delegació d'Ensenyament de la Generalitat, en una acció conjunta destinada a formular diverses reivindicacions: anul·lació de les proves d'accés, congelació de les taxes acadèmiques, increment dels pressupostos de l'Estat per a centres universitaris, discrepàncies amb la Llei de Reforma Universitària, etc.

ANTONI DALMAU

El Salvament de Sant Feliu, futur Museu Nàutic.

SALVADOR COMALAT

La rehabilitació de Beget enceta una polèmica.

Entre els museus i el territori

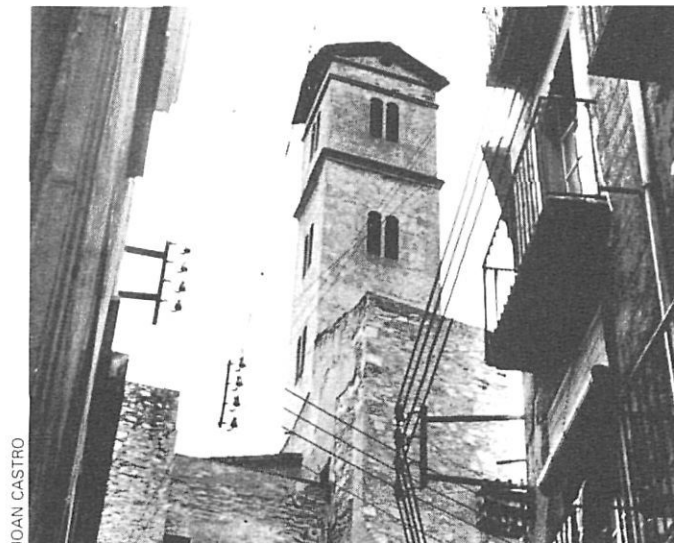
El món tranquil dels Museus no ha pogut eludir tampoc la polèmica, per culpa de la reconversió de la Fundació Pública del Teatre-Museu Dalí en fundació privada: l'operació ha enfrontat el batlle de Figueres amb quatre dels seus antecessors i tres ex-tinents d'alcalde. A Banyoles, en canvi, l'ajuntament participarà en un òrgan que s'ha creat per tal de gestionar conjuntament els dos museus de la ciutat, l'Arqueològic i el Darder, els quals redefiniran llurs objectius de cara a un programa conjunt i introduiran millores importants durant els propers sis anys. A Sant Feliu de Guíxols també hi ha projectes estimulants: l'ajuntament ha acceptat la donació de l'antic edifici del Salvament per instal·lar-hi un Museu Nàutic on es mostrarà la relació secular entre l'home

de la costa i el mar. Al Museu d'Art de Girona s'hi han dipositat set pintures d'autors catalans adquirides per la Generalitat a través del seu "dret de tempteig" que impedeix la fugida d'obres d'art a l'estranger, i s'hi ha inaugurat una exposició temporal de *Rajola catalana de mostra*, notable col·lecció que aplega peces dels segles XVII i XVIII.

Mentrestant, *Aurora Martín*, directora del Museu Arqueològic, presentava a Girona la *Carta Arqueològica del Baix Empordà*, completament actualitzada, i anunciava les de la Selva i la Garrotxa per a l'any vinent, com un pas obligat per a la defensa de molts jaciments en perill de desaparició. Els batlles d'alguns municipis es van mostrar preocupats per les traves que aquesta prohibició podia presentar a la

viabilitat dels plans generals ja redactats i aprovats. En l'etern conflicte d'interessos i de competències sobre l'ordenació del territori, han sorgit darrerament nous episodis conflictius. A Girona ha esclatat una polèmica entorn de la Torre de les Aigües, últim vestigi important de l'antic barri industrial del Mercadal: una primera autorització d'enderrocament de la torre per part de l'ajuntament ha estat congelada en espera de dictàmens tècnics. A Beget, els veïns rebutgen l'operació rehabilitadora de les cases del poble que comporta l'arrebossament i la pintura de les façanes. A Llagostera, l'ajuntament ha donat llum verda a la construcció d'un edifici que per les seves característiques en relació a l'entorn —la plaça de Catalunya— també pot esdevenir polèmic. A Platja

d'Aro s'han inscrit 88 tècnics per al concurs d'idees convocat pel consistori municipal en un intent d'ordenar la frontera entre el poble i la platja i crear, si és possible, l'inexistent passeig marítim que les presses del creixement turístic no van preveure. Enfront d'aquests problemes urbanístics, la conservació del patrimoni natural i paisatgístic presenta un balanç més positiu: Banyoles obté garanties que l'Estat respectarà el caràcter de bé comunal de l'Estany; a Olot es presenta el projecte de reforma i protecció de la Fageda d'en Jordà, i la Generalitat nomena *Jordi Sargatal* director de l'Espai protegit dels Aiguamolls de l'Empordà, objecte del dossier d'aquest número de la REVISTA.

JOAN CASTRO

La Torre de les Aigües de Girona, amenaçada.

LLADÓ

Jean Cocteau al Teatre Municipal de Girona.

La llarga desfilada cultural

Proliferen arreu, amb un ritme creixent els actes culturals. A Salt, l'ajuntament ofereix un cicle de conferències sota el títol de *Ciència i Futur*. A Sant Feliu de Guíxols se celebren unes jornades organitzades conjuntament per la municipalitat i la Universitat Autònoma, en la perspectiva de la desitjada restauració del Monestir com a seu de manifestacions acadèmiques. Els representants de les emissores municipals de Catalunya es reuneixen a Girona durant cinc dissabtes consecutius per a unes jornades de treball. L'Institut d'Estudis Gironins presenta el volum XXVI dels seus *Annals*, dedicat a *Carles Rahola*, i el llibre sobre *Els Pergamins de la Mitra* de l'Arxiu diocesà. La Filmoteca de la Generalitat projecta cicles sobre el nou cinema alemany a Figueres i a Girona, on també es poden veure els *Contes Morals d'Eric Rohmer* gràcies a Alliance Française. A Olot, *Els Joglars* presenten *Gabinete Liberman*, espectacle produït per encàrrec del Centro Nacional de Nuevas Tendencias de Madrid, i a Girona el Centre Dramàtic de la Generalitat ofereix *L'àguila de dos caps* de *Jean Cocteau*. A Puigcerdà s'intenta vincular el teatre del Casino Ceretà al pla de recuperació de teatres de la Generalitat,

no sense reticències per part d'un sector de l'Associació del Casino. A Olot s'obre un cicle de dotze concerts promogut per l'Orfeó Popular Olotí, i a Girona es presenta el Cicle de l'Any Europeu de la Música, organitzat per l'Obra social de La Caixa amb la col.laboració de Joventuts Musicals. Les Joventuts Musicals de Torroella reclamen per a la vila del Montgrí l'Auditori de la Costa Brava subvencionat pel Ministeri de Cultura, mentre la cobla orquestra Montgrins celebra el seu centenari amb la publicació d'un llibre, editat per la Diputació, que recull la seva trajectòria al servei de la música. A Nova York, el compositor *Leonard Bernstein* anuncia que escriurà una peça dedicada a glossar la impressió que li va fer, en una visita recent, el Call jueu de Girona. En el camp de les arts plàstiques, destaquen l'exposició de *Joan Massanet* a Figueres, el pas per Girona d'*Alfaro*, *Subirachs*, *Tàpies* i *Tharrats* i el retorn a la seva ciutat de *Narcís Comadira*, amb una mostra d'obra pictòrica recent i un tast del proper llibre de poemes. 72 artistes —pintors, escultors, ceramistes, fotògrafs i tapissers— reunits per primera vegada a Girona, fan possible la Mostra *Mifas-Art 85*, a benefici dels minusvàlids.

MIQUEL RUIZ

Tomàs Mallol: més de mil aparells cinematogràfics.

El mateix nom, per acabar

En complir-se el primer aniversari de la seva mort, l'estudiant universitari i animador cultural *Carles Vicens* és homenatjat a la Fontana d'Or amb un recital de *Celdoni Fonoll*. Celrà, per la seva banda, ret homenatge a *Anselm Font i Pagès*, en complir-se els cinquanta anys de la seva titularitat com a farmacèutic del municipi. Col.laborador habitual d'aquesta REVISTA, Anselm Font ha destacat pels seus treballs d'investigació científica sobre la realitat del seu entorn més proper: el Ter, les Gavarres, etc. A Figueres, el cine-club Globus i l'Agrupació Pas Estret homenatgen *Tomàs Mallol*, creador d'un Museu cinematogràfic particular amb més de mil aparells i autor de nombrosos films guardonats en els més importants certàmens internacionals.

El darrer film enllestit per Tomàs Mallol, el que fa trenta-un, porta un títol que és un vers de *Salvador Espriu*: "Quan sóc perdut en l'ombra". I és així com aquesta crònica de tres mesos acaba amb el mateix nom amb què havia començat.

